

**VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

Apskričių valstybinėms mokesčių
inspekcijoms

Nr.

**DĖL AKCIZŲ ĮSTATYMO 51, 52, 54 STRAIPSNIŲ APIBENDRINTŲ PAAIŠKINIMŲ (KOMENTARŲ)
PAKEITIMO IR PAPILDYMO**

Siekdami užtikrinti sklandų mokesčių įstatymų įgyvendinimą, parengėme Akcizų įstatymo¹ 51, 52, 54 straipsnių apibendrintų paaiškinimų (komentarų) pakeitimą ir papildymą, kurį suderinome su Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

Šį atnaujintą komentarą galima rasti [čia](#).

PRIDEDAMA. Akcizų įstatymo 51, 52, 54 straipsnių apibendrinti paaiškinimai (komentarai), 5 lapai.

Viršininko pavaduotojas,
atliekantis viršininko funkcijas

Artūras Klerauskas

¹ Lietuvos Respublikos akcizų įstatymas.

PENKTASIS SKIRSNIS

AKMENS ANGLIŲ, KOKSO, LIGNITO IR ŠILDYMOI SKIRTŲ DURPIŲ APMOKESTINIMAS

51 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už akmens anglis, koksa, lignitą ir šildymui skirtas durpes

1. Prievolė mokėti akcizus už akmens anglis, koksa, lignitą ir šildymui skirtas durpes atsiranda, kai jie:

1) parduodami ar kitaip perduodami asmeniui, kuris nėra centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjas (toliau – registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjas), arba

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti akcizus už akmens anglis, koksa, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes, už kuriuos akcizai nėra sumokėti, atsiranda asmeniui, kuris šiuos produktus parduoda arba kitaip perduoda asmeniui, kuris nėra įregistruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju. Asmenys registruojami akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjais vadovaujantis Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. gruodžio 27 d. [įsakymu Nr. VA-99](#) „Dėl Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (toliau – Registravimo taisyklės).

2. Pagal šį punktą, prievolė mokėti akcizus atsiranda akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjui, kuris, įsigijęs iš kito akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjo, importavęs ar atsigabenęs iš kitų ES valstybių narių akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių, šiuos produktus parduos (ar kitaip perduos) akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju neįregistruotam asmeniui. Minėtoji akcizų prievolė neatsiranda, kai akmens anglis, koksa, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes registruotas tiekėjas parduoda (ar kitaip perduoda) kitam Lietuvos Respublikoje registruotam akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjui.

3. Mokėtina akcizų suma už akmens anglis, koksa, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuojama, deklaruojama ir sumokama vadovaujantis Akcizų įstatymo 53 ir 55 straipsniais.

4. Bet kokio pavidalo fasuotas ir nefasuotas kuras (briketai, pusbrikečiai, granulės, gabalinės durpės, durpių ir medžio drožlių mišiniai ir pan.), kurio sudėtyje yra durpių ir kurio tiesioginė paskirtis yra šildymui ir (arba) kurį galima naudoti šildymo įrenginiuose kaip kurą, yra laikomas šildymui skirtomis durpėmis. Kai šildymo paskirčiai parduodami durpių mišiniai (pvz., durpių ir medžio drožlių), prievolė mokėti akcizus atsiranda už faktinį durpių kiekį mišinyje, kai šie produktai parduodami (ar kitaip perduodami) šildymui skirtų durpių tiekėju neįregistruotam asmeniui.

2) iš kitos valstybės narės gaunami asmens, kuris nėra registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjas, arba

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, kuris iš kitos valstybės narės gauna akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes, tačiau nėra registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju, vadovaujantis Registravimo taisyklėmis. Taigi, pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti akcizus neatsiranda registruotiems akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjams, kurie gauna šiuos produktus iš kitos valstybės narės.

2. Pagal Akcizų įstatymo 1 straipsnio 4 dalį, apmokestinant akcizais akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes, taikomos tik šio įstatymo 20, 21, 22, 43 straipsnių ir II skyriaus penktojo skirsnio nuostatos. Todėl gabenant akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes iš kitos valstybės narės į Lietuvos Respubliką nėra taikomos Akcizų įstatymo nuostatos dėl akcizais apmokestinamų prekių kontrolės ir gabenimo tarp valstybių narių, t. y., tokiems gabenimams nėra naudojami elektroninis akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentas (e-AD) ir supaprastintas elektroninis akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentas (e-SAD), atitinkamai šių produktų gavėjai neturi registruotis registruotais akcizais apmokestinamų prekių gavėjais ar patvirtintais akcizais apmokestinamų prekių gavėjais.

3. Mokėtina akcizų suma už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuojama, deklaruojama ir sumokama vadovaujantis Akcizų įstatymo 53 ir 55 straipsniais.

3) importuojami asmens, kuris nėra registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjas, arba

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus atsiranda, kai akmens anglis, koksas, lignitas ir arba šildymui skirtos durpės išleidžiami į laisvą apyvartą. Jeigu minėtos prekės laikinai saugomos arba joms įforminama laisvosios zonos, muitinio sandėliavimo, laikinojo įvežimo perdirbti, laikinojo įvežimo ar tranzito muitinės procedūra, prievolė mokėti importo akcizus neatsiranda.

2. Pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, kuris į Lietuvos Respubliką importuoja akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes, tačiau nėra registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju, vadovaujantis Registravimo taisyklėmis. Taigi, pagal šio punkto nuostatas prievolė mokėti akcizus neatsiranda registruotiems akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjams, kurie į Lietuvos Respubliką importuoja šiuos produktus.

3. Registruoti akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjai, siekdami, jog jiems neatsirastų prievolė mokėti akcizus šiame punkte nustatytais atvejais, importuodami šiuos produktus turi pateikti muitinei registravimo akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju įregistravimo duomenų išrašą, kuriame yra nurodytas identifikacinis numeris. Muitinės deklaracijoje pateikiant duomenų elementą „Papildoma procedūra“ (11 10 000 000) turi būti nurodytas nacionalinis papildomas procedūros kodas 010 „Kiti atleidimo nuo akcizų / neapmokestinimo akcizais atvejai, nei nurodyti Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 4-7 ir 9-10 punktuose“ iš Nacionalinių triženklių papildomų procedūrų kodų sąrašo, patvirtinto Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2012 m. spalio 31 d. [įsakymu Nr. 1B-837](#) „Dėl Nacionalinių triženklių papildomų procedūrų kodų sąrašo patvirtinimo“, pateikiant duomenų elementą „Papildomasis dokumentas“ (12 03 000 000) – dokumento nacionalinis kodas 9LAA „Dokumentai, kuriais įrodoma registruoto tiekėjo teisė akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes importuoti be akcizų“ iš Duomenų elemente „Papildomasis dokumentas“ (12 03 000 000) nurodomų dokumentų nacionalinių kodų sąrašo, patvirtinto Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2023 m. lapkričio 29 d. [įsakymu Nr. 1BE-861](#) „Dėl Dokumentų, nuorodų, informacijos nacionalinių kodų sąrašų patvirtinimo“. Atleidimo nuo importo akcizų taikymo tvarką nustato

Atleidimo nuo importo akcizų taikymo tvarkos aprašas, patvirtintas Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2023 m. gruodžio 11 d. [įsakymu Nr. 1BE-894](#) „Dėl Atleidimo nuo importo akcizų taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

4. Mokėtina akcizų suma už akmens anglių, kokso, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuojama vadovaujantis Akcizų įstatymo 53 ir 55 straipsniais.

4) suvartojami registruoto akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjo savoms reikmėms.

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, kuris yra įregistruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju, tačiau šiuos produktus sunaudoja savo reikmėms.

2. Registruoto akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjo šių produktų suvartojimu savoms reikmėms laikomi atvejai, kai šie produktai neperduodami ar kitaip neperleidžiami kitam asmeniui (pvz., sunaudojami registruoto akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjo patalpoms šildyti).

3. Mokėtina akcizų suma už akmens anglių, kokso, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuojama, deklaruojama ir sumokama vadovaujantis Akcizų įstatymo 53 ir 55 straipsniais.

2. Akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjų registravimo ir išregistravimo tvarką nustato centrinis mokesčių administratorius.

Komentaras

1. Akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjų registravimo ir išregistravimo tvarka nustatyta Registravimo taisyklėse.

2. Vadovaujantis Registravimo taisyklių nuostatomis registruojami:

a) akmens anglių, kokso, lignito tiekėjais (registruoto asmens identifikacinis numeris (fragmentas) - AN-T)) registruojami asmenys, kurie iš kitos valstybės narės gauna, importuoja ir (arba) Lietuvos Respublikoje įsigyja akmens anglių, kokso, lignitą, už kuriuos akcizai nesumokėti, ir juos tiekia (parduoda) Lietuvos Respublikoje, išgabena į kitą valstybę narę arba eksportuoja. Asmenys registruojami neterminuotam laikui, tačiau šių asmenų registracija yra siejama su veiklos vykdymo vieta, t. y., asmenis registruojant šiuo registruotu asmeniu, suteikiama tiek identifikacinių numerių, kiek Registravimo taisyklių nustatyta tvarka pateikiama prašymų dėl asmens registravimo akmens anglių, kokso, lignito tiekėju (toliau - prašymas). Dėl kiekvienos akmens anglių, kokso, lignito tiekimo vietos teikiamas atskiras prašymas.

Vadovaujantis Registravimo taisyklių 9.4 papunkčiu, veiklos vykdymo vietos (-ų) adresas (-ai) gali būti nenurodomas (-i) tais atvejais, kai asmuo pagal teisės aktus neprivalo registruoti struktūrinio padalinio. Tokiu atveju prašymas dėl įregistravimo teikiamas Taisyklių 4.2 papunktyje nurodytu būdu, t. y., elektroniniu paštu vmi@vmi.lt;

b) šildymui skirtų durpių tiekėjais (registruoto asmens identifikacinis numeris (fragmentas) - DP-T)), kuriais registruojami asmenys, kurie gamina, iš kitos valstybės narės gauna, importuoja ir (arba) Lietuvos Respublikoje įsigyja šildymui skirtas durpes, už kurias akcizai nesumokėti, ir jas tiekia (parduoda) Lietuvos Respublikoje, išgabena į kitą valstybę narę arba eksportuoja. Šildymui skirtų durpių tiekėjais asmenys registruojami neterminuotam laikui. Taip pat šių asmenų registravimas nėra siejamas su veiklos vykdymo vieta, t. y., vienam registruotam asmeniui suteikiamas vienas identifikacinis numeris visoms veiklos vykdymo vietoms.

3. Akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjų išregistravimo tvarka ir atvejai nustatyti Registravimo taisyklių IV skyriuje „Asmens išregistravimas“.

52 straipsnis. Akcizų už akmenis anglis, koksą, lignitą, šildymui skirtas durpes mokėtojai
Akcizų už akmenis anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes mokėtojai yra registruoti akmenis anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjai, importuotojai (kiti negu registruoti akmenis anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjai), taip pat kiti asmenys, kurie nėra registruoti akmenis anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjai, jeigu jie gavo akmenis anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių iš kitos valstybės narės.

Komentaras

1. Akcizus už akmenis anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuoti ir sumokėti turi registruoti akmenis anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjai, kai:

a) šiuos produktus parduoda arba kitaip perduoda asmeniui, kuris nėra įregistruotas akmenis anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju (pagal Akcizų įstatymo 51 straipsnio 1 dalies 1 punktą);

b) suvartoja šiuos produktus savoms reikmėms (pagal Akcizų įstatymo 51 straipsnio 1 dalies 4 punktą).

2. Akcizus už akmenis anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuoti ir sumokėti turi importuotojai, kurie nėra registruoti akmenis anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjais, kai šiuos produktus importuoja į Lietuvos Respubliką (pagal Akcizų įstatymo 51 straipsnio 1 dalies 3 punktą).

3. Akcizus už akmenis anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuoti ir sumokėti turi kiti asmenys, kurie nėra registruoti akmenis anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjais, jeigu jie gavo akmenis anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių iš kitos valstybės narės (pagal Akcizų įstatymo 51 straipsnio 1 dalies 2 punktą).

4. Registruoti tiekėjai turi tvarkyti akmenis anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių apskaitą (iš apskaitos duomenų turi būti galimybė nustatyti apmokestinimui akcizais ir akcizų deklaracijos užpildymui aktualius duomenis).

54 straipsnis. Atleidimas nuo akcizų

1. Nuo akcizų atleidžiami akmenis anglys, koksas, lignitas ir šildymui skirtos durpės:

1) išgabenami į kitą valstybę narę;

Komentaras

Nuo akcizų atleidžiami akmenis anglis, koksas, lignitas ir (arba) šildymui skirtos durpės, kurie yra išgabenami į kitas valstybes nares. Asmuo, išgabenęs akmenis anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes į kitas valstybes nares, turi turėti dokumentus, patvirtinančius, kad šie produktai išgabenti į kitas valstybes nares (pardavimo PVM sąskaitas faktūras, gabenimo dokumentus ir kt.).

2) eksportuojami.

Komentaras

Nuo akcizų atleidžiami akmenis anglis, koksas, lignitas ir (arba) šildymui skirtos durpės, kurie yra eksportuojami. Asmuo, eksportavęs akmenis anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas

durpes, turi turėti dokumentus, patvirtinančius, kad šie produktai eksportuoti (pardavimo PVM sąskaitas faktūras, gabenimo dokumentus, eksporto faktą įrodančius dokumentus ir kt.).

2. Tais atvejais, kai akcizai už akmens anglis, koksą, lignitą ir šildymui skirtas durpes, kurie vadovaujantis šio straipsnio 1 dalies nuostatomis yra atleidžiami nuo akcizų, yra sumokėti, jie grąžinami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Komentaras

Tais atvejais, kai akcizai už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes, kurie vadovaujantis Akcizų įstatymo 54 straipsnio 1 dalies nuostatomis yra atleidžiami nuo akcizų, yra sumokėti, šie akcizai grąžinami Akcizų grąžinimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. rugpjūčio 30 d. [įsakymu Nr. 255](#) „Dėl akcizų grąžinimo“, nustatyta tvarka.

